

عملیات آزادسازی خرمشهر

آزادسازی خرمشهر در روز سوم خرداد سال ۱۳۶۱ بعنوان مهم ترین هدف عملیات بیت المقدس در دوره جنگ ایران و عراق توسط ارتش جمهوری اسلامی ایران (به فرماندهی علی صیاد شیرازی) و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (به فرماندهی محسن رضایی) انجام گرفت.

در پی آغاز عملیات بیت المقدس در نیمه شب دهم اردیبهشت سال ۱۳۶۱ چند هدف عمده استراتژیک و تاکتیکی از جانب نیروهای ایرانی دنبال می شد این اهداف عبارت بودند از:

- بیرون راندن نیروهای متجاوز به پشت مرزهای بین المللی
- نشان دادن برتری قدرت سیاسی-نظامی و اجتماعی جمهوری اسلامی به عراق و حامیان او در منطقه
- انهدام نیروهای متجاوز در منطقه بین غرب کارون تا خط

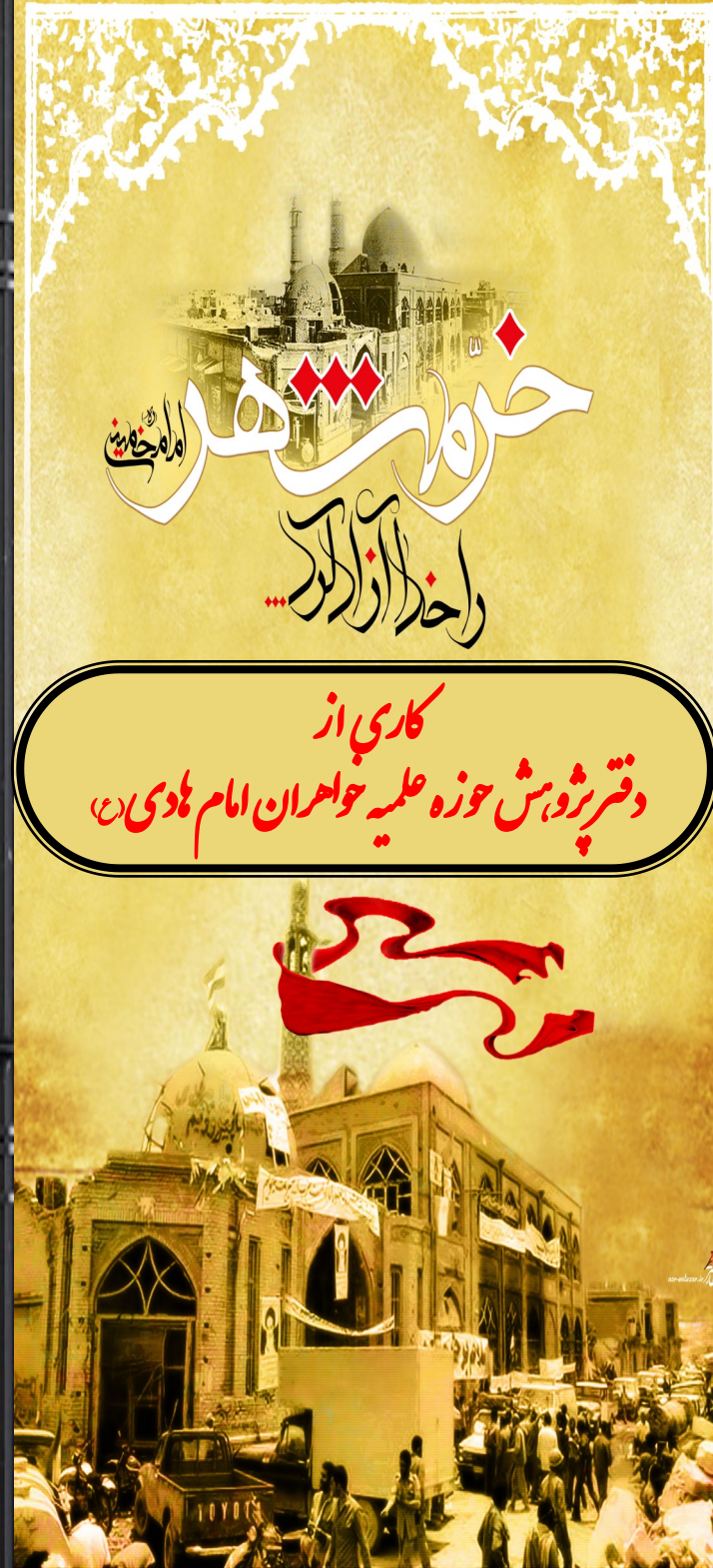
مرزی

• آزادسازی خرمشهر از اشغال متجاوزین

آزاد سازی خرمشهر در حقیقت از اهداف مرحله چهارم عملیات بیت المقدس بود. در ساعت ۲۲:۳۰ شامگاه شنبه، ۱ خردادماه ۱۳۶۱، مرحله چهارم این عملیات با اعلام رمز یامحمدبن عبدالله، از بی سیم فرماندهی قرارگاه مرکزی کربلا به واحدهای عمل کننده، با هدف آزادسازی خرمشهر آغاز شد. در پایان این نبرد علاوه بر پایان بخشیدن به ۱۹ ماه اشغال بخشی از حساس ترین مناطق خوزستان و آزادسازی خرمشهر، ضربه ای سنگین به توان رزمی و روحیه نیروهای عراقی وارد آمد. در جریان آزادسازی خرمشهر حدود ۱۶ هزار نیروی عراقی کشته و زخمی شدند و همچنین ۱۹ هزار نفر نیروی عراقی به اسارت نیروهای ایرانی درآمدند. ایران در جریان عملیات ۲۶ روزه بیت المقدس که به آزادی خرمشهر انجامید ۶۰۰۰ کشته (۴۴۶۰ کشته سپاه و ۱۰۸۶ کشته ارتش) و ۲۴ هزار مجروح داد.

روز سوم خرداد

روز سوم خرداد ۱۳۶۱ یکی از بارزترین جلوه های نصرالهی و یکی از مهمترین و زیباترین روزهای انقلاب اسلامی ایران می باشد. در این روز شهر مقاوم خیز خرمشهر که پس از ۳۵ روز پایداری و مقاومت در ۴ آبان ۱۳۵۹ به اشغال دشمن در آمده بود، پس از ۵۷۸ روز (۱۹ ماه)، بار دیگر توسط رزمندگان اسلام فتح شد و پرچم اسلام بر فراز مسجد جامع و پل تخریب شده خرمشهر به اهتزاز در آمد.

نتیج نظامی به دست آمده از عملیات بیت المقدس

- آزاد سازی ۵۴۰۰ کیلومتر مربع از خاک کشور اسلامی از جمله خرمشهر و تأمین ۱۸۰ کیلومتر خط مرزی
- ۱۹ هزار اسیر و ۱۶ هزار کشته از دشمن
- انهدام ۶۰ فروند هواپیما، ۳ فروند هلی کوپتر، ۴۱۸ دستگاه تانک و نفربر، ۳۰ قبضه توپ، ۴۹ دستگاه خودرو.
- غنایم به دست آمده: یک فروند هلی کوپتر، ۱۰۵ دستگاه تانک و نفربر و ۵۶ دستگاه خودرو.

پس از فتح خرمشهر

پس از آزادسازی خرمشهر رزمندگان ایرانی در اولین اقدام خود در مسجد جامع خرمشهر نماز اقامه کردند. خبر پیروزی آزادسازی خرمشهر به سرعت پخش شد و همه ملت مسلمان ایران را غرق شادی و سرور کرد و مردم ایران با حضور در مساجد نماز شکر به جای آورده و ندای ... اکبر سردادند.

امام خمینی به مناسبت آزادی خرمشهر پیامی خطاب به ملت ایران صادر کرد. در اولین بخش این بیانیه آمده است: "با تشکر از تلگرافاتی که در فتح خرمشهر به اینجانب شده است، سپاس بی حد بر خداوند قادر که کشور اسلامی و رزمندگان متعهد و فداکار آن را مورد عنایت و حمایت خویش قرار داد و نصر بزرگ خود را نصیب ما فرمود."

در واقع فتح خرمشهر، دفاع مقدس را وارد مرحله نوینی کرد و برای اولین بار از شروع جنگ تحمیلی ایران در موضع قدرت قرار گرفت. این فتح مبین انعکاس جهانی داشت و از نظر سیاسی عراق با از دست دادن خرمشهر تکیه گاهش را برای مذاکره از دست داد. جنگ ایران و عراق به طور کلی به دو مقطع تقسیم می شود، مقطع اول مربوط به آغاز جنگ تا آزاد سازی خرمشهر است که استراتژی ایران نظامی و با هدف بیرون راندن عراق از خاک کشور بود و مقطع بعدی مربوط به پس از آزاد سازی خرمشهر است که استراتژی ایران دوگانه بود.

آن طور که صیاد شیرازی نقل می کند، استراتژی پس از آزادی خرمشهر استراتژی سیاسی شد و شامل انجام یک عملیات نظامی برای تحقق صلح و با استفاده از عملیات نظامی برای آنکه بتوان از طریق دیپلماسی جنگ را تمام کرد. به عبارت دیگر تصمیم بر آن بود تا عملیات نظامی به عنوان ابزاری در خدمت دیپلماسی قرار گیرد. این استراتژی سیاسی بود ولی هدف عملیات و جنگ نبود بلکه هدف حمایت از سیاست خارجی بود.